

Mottaker
Rema 1000 AS
Postboks 6428 Etterstad
0605 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 2016/0117-23

Saksbehandler: Per-Martin Jensen
Saksansvarlig: Beate Milford Berrefjord

Dato: 22.03.2024

Rema 1000 - konkurranseloven § 24 - pålegg om opplysningsplikt ved foretakssammenslutninger

Konkurransetilsynet viser til Teams-møte 20. mars 2024 med Helge Stemshaug og Harald K. Selte som representerer Reitan AS.

I samtalen orienterte Konkurransetilsynet om at det er besluttet at opplysningsplikten¹ som i dag påhviler Reitan AS og samtlige foretak som til enhver tid inngår i samme konsern som, eller er under felles kontroll med disse (heretter samlet omtalt som "Reitan-konsernet"), forlenges. Reitan-konsernet vil med dette fortsatt være pålagt opplysningsplikt for alle foretakssammenslutninger og minoritetsserverv Reitan-konsernet er involvert i.²

Innholdet i pålegget vil utdypes nedenfor under "Nærmere om opplysningsplikten".

Opplysningsplikten i herværende pålegg vil erstatte opplysningsplikten i pålegg av 31. mars 2022 som per i dag gjelder for Reitan-konsernet.

Bakgrunn

Konkurransetilsynet skal forby foretakssammenslutninger som i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes, jf. konkurranseloven § 16 første ledd. Begrepet "*foretakssammenslutning*" er definert i konkurranseloven § 17.

Konkurranseloven § 18 første og annet ledd pålegger meldeplikt for foretakssammenslutninger dersom de involverte foretak enkeltvis har en årlig omsetning på over 100 millioner kroner, og dersom de involverte foretak har en samlet omsetning på over 1 milliard kroner.

Konkurransetilsynet har imidlertid hjemmel til å pålegge meldeplikt for en foretakssammenslutning under terskelverdiene, dersom tilsynet har rimelig grunn til å anta at konkurransen påvirkes eller dersom andre særlige hensyn tilsier at tilsynet undersøker saken nærmere, jf. konkurranseloven § 18 tredje ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale er inngått eller kontroll ervervet.

¹ Pålegg om opplysningsplikt ved foretakssammenslutninger 31. mars 2022.

² Jf. Konkurranseloven § 16 a.

Videre fremkommer det i konkurranseloven § 16 a at "*Konkurransetilsynet skal forby erverv av andeler i et foretak selv om ervervet ikke fører til kontroll, dersom det i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes.*" Det er i utgangspunktet ikke meldeplikt for erverv av andeler i et foretak der ervervet ikke fører til kontroll. Konkurransetilsynet kan imidlertid pålegge melding for erverv som nevnt i konkurranseloven § 16 a, jf. konkurranseloven § 18 femte ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale om erverv av andeler er inngått.

Konkurransetilsynet har hjemmel til å pålegge opplysningsplikt "*for å kunne utføre sine gjøremål etter loven*", jf. konkurranseloven § 24. Ifølge forarbeidene³ kan enhver pålegges en løpende plikt til å opplyse om endringer eller nye forhold. Opplysningsplikten gjelder alle typer saker, herunder kontroll med foretakssammenslutninger.

Rema 1000 AS har siden 11. april 2016 vært underlagt opplysningsplikt for foretakssammenslutninger i dagligvaremarkedet, som faller under terskelverdiene i konkurranseloven §18 første og annet ledd, jf. konkurranseloven § 18 tredje ledd.⁴ Bakgrunnen for opplysningsplikten har gjennom hele perioden vært at Konkurransetilsynet har behov for informasjon om foretakssammenslutninger for å eventuelt kunne gripe inn mot konkurransebegrensende strukturendringer i et allerede konsentrert markedet.

31. mars 2022 ble opplysningsplikten utvidet til å omfatte samtlige foretakssammenslutninger som Rema 1000 AS' morselskap, Reitan AS, var involvert i, enten selv eller gjennom foretak i konsernet. Det var tilsynets vurdering at tidligere pålegg om opplysningsplikt ikke fanget opp erverv av betydning for dagligvaremarkedet på en slik måte at tilsynet i tilstrekkelig grad kunne en føre en effektiv og forsvarlig strukturkontroll i dagligvaremarkedet. Det ble i vurderingen blant annet lagt vekt på at under den tiden dagligvarekjedene var pålagt opplysningsplikt, hadde andre foretak i de konsern kjedene tilhører gjennomført erverv som kunne ha hatt betydning for konkurransen i dagligvaremarkedet.

Konkurransetilsynet har vurdert om perioden med opplysningsplikt for Reitan-konsernet skal forlenges. I vurderingen har tilsynet særlig sett hen til om det har vært endringer i dagligvaremarkedet som tilsier at opplysningsplikt ikke lenger er nødvendig. Basert en vurdering av at situasjonen i dagligvaremarkedet ikke i betydelig grad er endret siden 2022, har tilsynet kommet til at det fortsatt er nødvendig å innhente opplysninger om foretakssammenslutninger som Reitan-konsernet er involvert i. Det følger av dette at det fremdeles er tilsynets vurdering at kjedenes erverv i tilgrensede markeder kan påvirke konkurransen i det norske dagligvaremarkedet.

Konkurransetilsynet understreker at inngåelse av langvarige leieavtaler og overtakelse av leieforhold kan medføre endringer av kontroll, og dermed være å anse som foretakssammenslutninger i konkurranselovens forstand.⁵ Tilsynet vurderer også at erverv av andeler i et foretak ha betydning for konkurransen i dagligvaremarkedet, og finner derfor at også erverv som nevnt i konkurranseloven § 16 a fortsatt skal være omfattet av opplysningsplikten.

Basert på opplysninger mottatt fra Reitan-konsernet i perioden 1. april 2022 til 29. februar 2024 har Konkurransetilsynet vurdert mulige avgrensninger i opplysningsplikten. Tilsynet har etter dette gjort enkelte avgrensninger i opplysningsplikten, som orientert om i Teams-møtet 20. mars 2024. Avgrensningene er nærmere spesifisert under "Nærmere om opplysningsplikten".

³ Ot.prp. nr. 6 (2003-2004) side 144 og 235, og Prop. 75 L (2012-2013) side 72.

⁴ Plikten ble første gang pålagt 13. desember 2013 med virkning fra 1. januar 2014, og har senere blitt forlenget ved tre anledninger, før utvidelsen ved ny forlengelse i 2022. Gjeldende pålegg løper til 31. mars 2024.

⁵ Kommisjonens konsoliderte juridiske meddelelse (2008) OJ C95/1 avsnitt 18 og Konkurranseskjennemndas vedtak V05-2021 – 22. desember 2021.

Den lovpålagte meldeplikten etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd berøres ikke av opplysningsplikten i dette brev.

Nærmere om opplysningsplikten

Opplysningsplikten gjelder for perioden 1. april 2024 frem til og med 31. mars 2026.

Pålegget om opplysningsplikt gjelder for samtlige foretakssammenslutninger der foretak i Reitan-konsernet varig overtar kontroll over eller fusjonerer med ett eller flere andre foretak, jf. konkurranseloven § 17. Pålegget gjelder videre for samtlige minoritetserverv foretatt av Reitan-konsernet, jf. konkurranseloven § 16 a.

Det presiseres at opplysningsplikten er begrenset til å omfatte transaksjoner som har virkning eller er egnet til å ha virkning i Norge, jf. konkurranseloven § 5.

Opplysningsplikten er for øvrig avgrenset mot følgende transaksjoner:

- Foretakssammenslutninger som er meldepliktige til Konkurransetilsynet etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd.
- Foretakssammenslutninger med foretak som har som primærvirksomhet å drive servicehandel under kjedekonseptene "7eleven" og "Narvesen".
- Kjøp av, eller leieavtaler for, eiendom utelukkende med formål om å drive servicehandel under kjedekonseptene "7eleven" eller "Narvesen" på eiendommen.
- Kjøp av, eller leieavtaler for, eiendom utelukkende med formål om å drive vaskehaller, ladestasjon for kjøretøy, eller salg av drivstoff.⁶
- Minoritetserverv av aksjer eller rettigheter i børsnoterte verdipapir, som innebærer at Reitan-konsernets andel av aksjer eller rettigheter i det børsnoterte verdipapiret samlet sett ikke overstiger 10 prosent av aksjene, 10 prosent av kapitalen, eller en tilsvarende andel av stemmene i det børsnoterte verdipapiret. For minoritetserverv av aksjer eller rettigheter i børsnoterte verdipapir hvor Reitan-konsernets andel av aksjene, kapitalen eller stemmene i det børsnoterte verdipapiret overstiger 10 prosent, er opplysningsplikten avgrenset til erverv som fører til at Reitan-konsernets andel av aksjene, kapitalen, eller en tilsvarende andel av stemmene i det børsnoterte verdipapiret overstiger følgende: 15 prosent, 20 prosent, 25 prosent, en tredjedel (1/3), 40 prosent, og 45 prosent.⁷
- Minoritetserverv av aksjer eller rettigheter i unoterte selskap⁸, som innebærer at Reitan-konsernets andel av aksjer eller rettigheter i det unoterte selskapet samlet sett ikke overstiger 5 prosent av aksjene, 5 prosent av kapitalen, eller en tilsvarende andel av stemmene i det unoterte selskapet. For minoritetserverv av aksjer eller rettigheter i unoterte selskap hvor Reitan-konsernets andel av aksjene, kapitalen eller stemmene i selskapet overstiger 5 prosent, er opplysningsplikten avgrenset til erverv som fører til at Reitan-konsernets andel av aksjene, kapitalen eller stemmene i det unoterte selskapet samlet sett overstiger følgende: 10 prosent, 15 prosent, 20 prosent, 25 prosent, en tredjedel (1/3), 40 prosent, og 45 prosent.⁹ Selv om et minoritetserverv er unntatt etter dette punkt,

⁶ Konkurransetilsynet gjør oppmerksom på at opplysningsplikten som påhviler Uno-X vedrørende foretakssammenslutninger i drivstoffmarkedet løper til 31. desember 2024, uavhengig av denne avgrensningen i dette pålegget.

⁷ For ordens skyld presiseres at kontrollendringer, herunder erverv av felles kontroll eller enekontroll ikke er omfattet av denne begrensningen.

⁸ Herunder omfattes enhver selskapsform, eksempelvis aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlige selskap, kommandittselskap osv.

⁹ For ordens skyld presiseres at kontrollendringer, herunder erverv av felles kontroll eller enekontroll ikke er omfattet av denne begrensningen.

gjelder opplysningsplikten likevel dersom Reitan-konsernet erverver, eller får opsjoner, fortrinnsretter, forkjøpsretter eller andre rettigheter til erverv av, noen del av selskapets aktiva.

- Erverv av andeler i rentefond eller investeringer i valutamarkedet.
- Erverv av andeler i passivt forvaltede fond, såkalte indeksfond.
- Erverv av andeler i øvrige fond der ervervet alene eller sammen med eksisterende andeler utgjør mindre enn 10 prosent av kapitalen eller tilsvarende andel av fondet. Selv om et erverv er unntatt etter dette punkt, gjelder opplysningsplikten likevel dersom Reitan-konsernet erverver, eller får opsjoner, fortrinnsretter, forkjøpsretter eller andre rettigheter til erverv av, noen del av fondets aktiva.

Opplysningsplikten gjelder videre ikke for følgende foretak:

- Foretak hvor Reitan-konsernet kun kan utøve negativ kontroll.
- Foretak hvor Reitan-konsernet kan utøve felles kontroll, men hvor Reitan-konsernet ikke har tilstrekkelig myndighet til å påse at opplysningsplikten kan oppfylles i tråd med dette pålegget, forutsatt at Reitan-konsernet har informert Konkurransetilsynet skriftlig om dette gjennom opplysninger om hvilke(t) foretak det gjelder.

Reitan-konsernet plikter å opplyse om foretakssammenslutningen eller minoritetservervet så snart som mulig og senest innen 3 virkedager etter at endelig avtale er inngått eller kontroll ervervet. Fristen for å inngi opplysningene løper fra det først inntrufne tidspunktet.

Opplysningsplikten innebærer at Reitan AS, eller det aktuelle foretaket i nevnte konsern, skal inngi en beskrivelse av foretakssammenslutningen eller minoritetservervet, herunder skal det som et minimum angis hvem som er parter og tidspunktet for gjennomføring av foretakssammenslutningen eller minoritetservervet.

I tilfeller hvor Konkurransetilsynet mottar opplysninger i medhold av gjeldende pålegg vil tilsynet senest innen 15 virkedager etter at opplysningene er mottatt varsle dersom pålegg om meldeplikt etter konkurranseloven § 18 tredje og/eller femte ledd kan være aktuelt.

Konkurransetilsynet anser at opplysningsplikten som pålegges ikke vil være uforholdsmessig overfor Reitan-konsernet.

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at enhver plikter å gi konkurransemyndighetene de opplysninger disse myndighetene krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, jf. konkurranseloven § 24. Et foretak som unnlater å etterkomme pålegg etter § 24 eller som oversitter frister i slike pålegg kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, jf. konkurranseloven § 29 første ledd bokstav c. Pålegg om å gi opplysninger kan påklages innen tre dager dersom klageren mener å ikke ha plikt eller lovlig tilgang til de opplysninger som det anmodes om, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage stiles til Konkurransklagenemnda (KNS), men sendes til Konkurransetilsynet.

Konkurransetilsynet gjør oppmerksom på at forvaltningens saksdokumenter som hovedregel er offentlige, jf. offentleglova § 2 første ledd. Konkurransetilsynet har imidlertid taushetsplikt om drifts- og forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår, jf. offentleglova § 13 og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Heller ikke parter i en sak vil ha krav på å gjøre seg kjent med slike opplysninger, jf. forvaltningsloven § 19.

Opplysninger dere mener skal unntaks offentlighet og partsinnsyn bes merket tydelig.

Spørsmål kan rettes til avdelingsdirektør Beate Berrefjord, tlf 41 25 96 20, epost bmbe@kt.no, eller rådgiver Per-Martin Jensen tlf. 921 66 200, e-post peje@kt.no.

Med hilsen

Beate Milford Berrefjord
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.